

Excursieverslag Schuitwater – 4 mei 2002

Jan Cuppen, Oscar Vorst, Theodoor Heijerman, Frank van Nunen, Barend van Maanen, Sjoerd Tiemersma en André van Nieuwenhuyzen

Op zaterdag 4 mei 2002 om 10.30 uur waren een achttal coleopterologen, één heteropteroloog en één zoon van een heteropteroloog verzameld op de parkeerplaats aan de noordzijde van de Broekhuizerdijk (weg Melderslo – Broekhuizen) voor een inventarisatie van het natuureservaat Schuitwater. De weersomstandigheden waren voor de tijd van het jaar niet bijzonder gunstig of ongunstig te noemen. Vrijwel de gehele dag was het bewolkt bij een temperatuur van 16 °C met een zwakke tot matige wind, gelukkig zonder neerslag.

De belangrijkste kernen van het onder het Staatsbosbeheer ressorterende terrein worden gevormd door twee oude Maasmeanders: het Lottumer of Groot Schuitwater aan de zuidzijde van de weg en het Broekhuizer Schuitwater aan de noordzijde van deze weg. Beide meanders worden omgeven door smalle stroken met verlandingsvegetaties bestaande uit zeggen, lissen, bitterzoet, slangewortel en dergelijke. Het aangrenzende en op sommige plekken zeer goed ontwikkelde elzenbroekbos (vooral aan de noordzijde) met een ondergroei van moeraszegge, dotterbloem, haarmos en veenmos kent vele kleine min of meer zure poeltjes. In een deel van het terrein, met name aan de zuidzijde van de Broekhuizerdijk, heeft Staatsbosbeheer een aantal voormalige cultuurgraslanden afgeplagd en enkele poelen gegraven. De 3 tot 4 meter hoger gelegen terreinen op de steilrand die het terrein aan de westzijde begrenzen, bestaan vooral uit eikenberkenbos en grove dennenaanplant met daarnaast enige (droge) heidevelden.

De voornaamste coleopterologische activiteiten speelden zich af in de kilometerhokken 206-386 en 206-387. Vooral in en rond het water, in de broekbossen, en op de graslanden en bosranden bij het natuurontwikkelingsproject werd intensief verzameld. Faunistisch bezien ligt de nadruk op water- en oeverkevers, bodembewonende kevers van moerassen en broekbossen, en snuitkevers. Daarnaast komt nog een redelijk aantal soorten van uiteenlopende families van achter de schors van zomereik en een smalbladige wilg.

De soortenlijst van de excursie omvat 284 taxa, wat zeker niet slecht genoemd mag worden voor een vroege voorjaarsdag. Verreweg de meeste soorten waren al bekend uit de provincie Limburg. Voor zover bekend (na het bekijken van Brakman (1966), verslagen recente NEV-zomerbijeenkomsten en verslagen van de excursies van de sectie Everts) zijn vier soorten niet eerder uit Limburg gemeld. Het betreft de kortschilden *Stenus glabellus* en *Alianta incana*, de Cryptophagidae *Telmatophilus caricis* en de snuitkever *Rhynchaenus signifer*. Enkele bijzondere soorten en plekken zullen hieronder besproken worden.

In een jonge (lees minder dan 15 jaar oud) drinkpoel in een weiland werden voornamelijk algemene water- en oeverkevers gevonden met als meest bijzondere soorten *Hydrochus angustatus* en *H. carinatus*. In het Lottumer Schuitwater was *Hydrovatus cuspidatus*, hoewel niet nieuw, een opmerkelijke vangst, aangezien deze soort in Limburg erg zeldzaam is. In de Langevensche Loop, een voedselrijke en genormaliseerde boven/middenloop, was *Haliphus wehnckeii* een minder gewone soort, die vooral in langzaam stromende wateren op de zandgronden wordt aangetroffen. Langs de oevers van de Langevensche Loop werd de echte *Chaetarthria seminulum* en *Limnichus pygmaeus* in grote aantallen verzameld. De kwelpoelen in de broekbossen met een venige bodem en veel (elzen)blad kenden een vrij lange lijst met min of meer zeldzame waterroofkevers als *Hydroporus scalesianus*, *H. tristis*, *H. neglectus* en *H. melanarius*, *Agabus affinis*, *A. unguicularis* en *A. striolatus*, *Ilybius guttiger*, *Rhantus grapii* en *Dytiscus dimidiatus*. Ook werden hier de karakteristieke *Odacantha melanura* en *Hydraena britteni*, en de zeldzame *Stenus glabellus* gevonden. De families der Hydrophilidae en Staphylinidae waren in deze poelen met talrijke algemene soorten aanwezig.

De ptiliiden *Ptinella limbata* en *P. errabunda* werden respectievelijk achter schors van een zomereik en een smalbladige wilg aangetroffen. Beide soorten zijn nog erg weinig uit Nederland gemeld, maar ze worden gemakkelijk over het hoofd gezien door hun zeer geringe grootte. Achter de schors van de zomereik werden ook nog de vrij zeldzame spiegelkever *Plegaderus vulneratus* en de ex-Pselaphidae *Bibloporus minutus*, *Euplectus infirmus* (nog van slechts drie vindplaatsen bekend, zie Vorst, 1995) en *Tychus niger* gevonden, met daarbij nog 19 andere, algemenere, soorten uit uiteenlopende families. De larven van de vuurkever *Pyrochroa coccinea* waren in enkele exemplaren vertegenwoordigd achter de schors van een wilg.

Op/in boomzwammen (*Piptorus*, *Daedalopsis*) in het elzenbroekbos waren de zwartlijf *Diaperis boleti* en de glanskevers *Epuraea melanocephala* en *E. distincta* de meest opmerkelijke soorten. Beide *Epuraea*'s staan pas sinds kort op de Nederlandse lijst (Schilthuizen, 1982; Vorst & Cuppen, 1996). Eerstgenoemde soort werd op 14 juli 1981 verzameld op bloeiende *Linaria vulgaris* te Oostvoorne en later ook in de provincie Limburg (niet gepubliceerd). Na de eerste vondsten van *E. distincta* in het Naardermeer is de soort op meer plaatsen in Nederland aangetroffen, o.a. bij Plasmolen (Vorst *et al.*, 1998), vrijwel altijd in boomzwammen in vochtige tot natte bossen in het (vroeg) voorjaar. Het eertijds disjuncte areaal van *E. distincta* (Zuid-Engeland enerzijds, anderzijds vanaf Oost-Frankrijk via Zuid-Duitsland en de Alpen verder oostwaarts; zie figuur 8 in Vorst & Cuppen, 1996) lijkt door de recente vondsten in Nederland en het westen van Duitsland (Lucht, 1992; Stüben & Wenzel, 1996) nu een aaneengesloten gebied te zijn.

De op harige rupsen jagende aaskever *Xylodrepa quadrimaculata* werd uit een struik geklopt, evenals de op hazelaar levende snuitkever *Apoderus coryli*. Minder gewoon is ook de aan de snuitkevers verwante *Doydirhynchus austriacus*, die van een dennenboom werd geklopt. Voorkomend op wilgen in geheel Nederland, maar

desondanks niet erg algemeen, zijn de snuitkevers *Ellescus bipunctatus* en *Acalyptus carpini*. De in de duinen voorkomende snuitkever *Limobius borealis* werd verzameld met de zuigval op een schraal terrein. Deze soort leeft onder reigersbek *Erodium cicutarium*; er zijn slechts weinig binnenlandse vondsten, waaronder enkele uit Limburg.

Niet onvermeld mag blijven dat vader en zoon heteropteroloog, Berend en Romke Aukema, op poeltjes in het broekbos noordelijk van de Broekhuizerdijk de in Nederland beslist zeldzame oppervlaktewants *Gerris lateralis* in aantal aantreffen. Het betrof hier de ongeveugelde vorm, welke kenmerkend is voor stabiele habitats. De soort was al eerder verzameld op deze plek (Verkuyten, 1984). Een uitgebreid overzicht van alle Nederlandse vindplaatsen en de ecologie van *G. lateralis* is recent gepubliceerd door Berend (Aukema, 2002).

Literatuur

- AUKEMA, B., 2002. De schaatsenrijder *Gerris lateralis* in Nederland: vleugelpolymorfie, identificatie, biologie en verspreiding (Heteroptera: Gerridae). – *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 17: 1-11.
- BRAKMAN, P.J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. – *Monographieën van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging* 2: i-ix, 1-219.
- LUCHT, W.H., 1992. Koleopterologischer Jahresbericht 1989. – *Entomologische Blätter für Biologie und Systematik der Käfer* 88: 161-191.
- SCHILTHUIZEN, M., 1982. Interessante Coleoptera van het eiland Voorne (II). – *Entomologische Berichten, Amsterdam* 42: 97-100.
- STÜBEN, P.E. & E. WENZEL, 1996. Zur Käferfauna (Col.) eines Ton- und Sandabbaugebietes im Niederrheinischer Tiefland. – *Mitteilungen der Arbeitsgemeinschaft Rheinischer Koleopterologen* 6: 135-183.
- VERKUYTEN, J.C.A.M., 1984. *Hydrobiologisch onderzoek naar de macrofauna van elzenbroekbossen in Noord-Limburg*. Doktoraalverslag Landbouwhogeschool Wageningen, vakgroep Waterzuivering, sectie Hydrobiologie 84-6: 1-54 + bijlagen.
- VORST, O., 1995. An annotated list of the Dutch Pselaphidae (Coleoptera). – *Entomologische Berichten, Amsterdam* 55: 85-101.
- VORST, O. & J.G.M. CUPPEN, 1996. Vijf kevers nieuw voor de Nederlandse fauna uit het Naardermeer (Coleoptera: Ptiliidae, Staphylinidae, Nitidulidae). – *Entomologische Berichten, Amsterdam* 56: 62-71.
- VORST, O., J. CUPPEN, B. VAN MAANEN, F. VAN NUNEN & A. LUTJEBOER, 1998. Excursieverslag Plasmolen. – *Sektie Everts Info* 41: 4-8.

Tabel van de in het Schuifwater aangetroffen keversoorten.

Met afkortingen is weergegeven door wie de soort is vastgesteld. De afkortingen staan voor: JC= Jan Cuppen, OV=Oscar Vorst, TH=Theodoor Heijerman, FN=Frank van Nunen, BM=Barend van Maanen, ST=Sjoerd Tiemersma, AN=André van Nieuwenhuyzen, div.=door meer dan 3 waarnemers.

GYRINIDAE		<i>Nebria brevicollis</i> (F.)	FN
<i>Gyrinus substriatus</i> Steph.	OV	<i>Elaphrus cupreus</i> Duft.	OV
HALIPLIDAE		<i>Loricera pilicornis</i> (F.)	FN
<i>Peltodytes caesus</i> (Duft.)	FN	<i>Bembidion properans</i> (Steph.)	OV
<i>Halipilus cf ruficollis</i> (Deg.)	JC	<i>Bembidion lunulatum</i> (Geoffr. in Fourcr.)	FN
<i>Halipilus heydeni</i> Wehncke	JC FN	<i>Acupalpus flavicollis</i> (Sturm)	OV
<i>Halipilus wehncke</i> Gerh.	FN OV	<i>Acupalpus dubius</i> Schilsky	OV
<i>Halipilus fulvus</i> (F.)	FN	<i>Stomis pumicatus</i> (Panz.)	FN
NOTERIDAE		<i>Pterostichus minor</i> (Gyll.)	JC FN
<i>Noterus crassicornis</i> (Müll.)	BM FN OV	<i>Pterostichus oblongopunctatus</i> (F.)	FN
DYTISCIDAE		<i>Pterostichus niger</i> (Schall.)	FN
<i>Hyphydrus ovatus</i> (L.)	FN OV	<i>Pterostichus melanarius</i> (Ill.)	FN
<i>Hydroglyphus geminus</i> (F.)	JC FN	<i>Agonum micans</i> Nicol.	FN
<i>Hydrovatus cuspidatus</i> (Kunze)	FN	<i>Agonum fuliginosum</i> (Panz.)	OV
<i>Hygrotus inaequalis</i> (F.)	FN	<i>Agonum thoreyi</i> Dej.	OV
<i>Hygrotus decoratus</i> (Gyll.)	JC BM FN	<i>Limodromus assimilis</i> (Payk.)	FN
<i>Hydroporus scalesianus</i> Steph.	FN	<i>Paranchus albipes</i> (F.)	OV
<i>Hydroporus angustatus</i> Sturm	JC BM FN	<i>Oxypselaphus obscurus</i> (Hbst)	ST OV
<i>Hydroporus tristis</i> (Payk.)	JC BM FN	<i>Amara anthobia</i> Villa & Villa	OV
<i>Hydroporus gyllenhalii</i> Schdte	div.	<i>Odacantha melanura</i> (L.)	OV
<i>Hydroporus palustris</i> (L.)	div.	<i>Dromius quadrimaculatus</i> (L.)	TH
<i>Hydroporus incognitus</i> Shp	JC BM FN	<i>Paradromius linearis</i> (Ol.)	TH
<i>Hydroporus erythrocephalus</i> (L.)	FN	LEIODIDAE	
<i>Hydroporus planus</i> (F.)	JC FN	<i>Anisotoma humeralis</i> (F.)	OV
<i>Hydroporus nigrata</i> (F.)	AN	<i>Agathidium laevigatum</i> Er.	OV
<i>Hydroporus memnonius</i> Nicol.	JC BM FN	HYDRAENIDAE	
<i>Hydroporus melanarius</i> Sturm	JC	<i>Hydraena britteni</i> Joy	BM FN
<i>Hydroporus neglectus</i> Schaum	div.	<i>Ochthebius minimus</i> (F.)	FN OV
<i>Laccophilus minutus</i> (L.)	JC AN FN	PTILIIDAE	
<i>Copelatus haemorrhoidalis</i> (F.)	JC BM FN	<i>Ptenidium intermedium</i> Wank.	OV
<i>Agabus bipustulatus</i> (L.)	JC BM FN	<i>Ptenidium fuscicorne</i> Er.	OV
<i>Agabus striolatus</i> (Gyll.)	BM AN OV	<i>Ptenidium nitidum</i> (Heer)	OV
<i>Agabus sturmii</i> (Gyll.)	BM FN	<i>Ptinella limbata</i> (Heer)	OV
<i>Agabus uliginosus</i> (L.)	JC BM	<i>Ptinella errabunda</i> Johns.	JC
<i>Agabus affinis</i> (Payk.)	JC BM AN	<i>Acrotrichis atomaria</i> (Deg.)	OV
<i>Agabus unguicularis</i> Thoms.	BM	<i>Acrotrichis sitkaensis</i> (Motsch.)	OV
<i>Ilybius ater</i> (Deg.)	JC BM FN	<i>Acrotrichis henrici</i> (Matth.)	OV
<i>Ilybius quadriguttatus</i> (Lac.)	FN	SCYDMAENIDA	
<i>Ilybius guttiger</i> (Gyll.)	JC FN	<i>Stenichnus scutellaris</i> Müll. Kunze	OV
<i>Rhantus grapii</i> (Gyll.)	JC AN FN	<i>Euconnus hirticollis</i> (Ill.)	OV
<i>Rhantus suturalis</i> (M'Leay)	FN	SILPHIDAE	
<i>Colymbetes fuscus</i> (L.)	JC FN	<i>Xylodrepa quadrimaculata</i> (L.)	TH
<i>Hydaticus seminiger</i> (Deg.)	FN	STAPHYLINIDAE	
<i>Acilus canaliculatus</i> (Nicol.)	JC FN	<i>Omalium rivulare</i> (Payk.)	JC OV
<i>Dytiscus dimidiatus</i> Bergstr.	BM FN	<i>Anthobium atrocephalum</i> (Gyll.)	ST
CARABIDAE		<i>Lesteva sicula</i> heeri Fauv.	JC OV
<i>Leistus terminatus</i> (Hellw.)	JC FN OV	<i>Lesteva longoelytrata</i> (Goeze)	JC OV

<i>Proteinus ovalis</i> Steph.	JC	<i>Meotica pallens</i> (Redt.)	OV
<i>Proteinus laevigatus</i> Hochh.	JC OV	<i>Deubelia picina</i> (Aubé)	OV
<i>Bibloporus minutus</i> Raffr.	OV	<i>Ocyusa maura</i> (Er.)	OV
<i>Euplectus infirmus</i> Raffr.	OV	<i>Oxypoda elongatula</i> Aubé	OV
<i>Tychus niger</i> (Payk.)	OV	<i>Dexiogyra corticina</i> (Er.)	OV
<i>Rybaxis longicornis</i> (Leach)	OV	<i>Tinotus morion</i> (Grav.)	OV
<i>Trissemus impressus</i> (Panz.)	OV	<i>Aleochara bipustulata</i> (L.)	OV
<i>Pselaphus heisei</i> Hbst	OV	HELOPHORIDAE	
<i>Anotylus rugosus</i> (F.)	OV	<i>Helophorus aequalis</i> Thoms.	JC BM
<i>Stenus juno</i> (Payk.)	JC BM OV	<i>Helophorus brevipalpis</i> Bedel	FN
<i>Stenus cf providus</i> Er.	JC ST	<i>Helophorus minutus</i> F.	div.
<i>Stenus bimaculatus</i> Gyll.	OV	<i>Helophorus griseus</i> Hbst	JC
<i>Stenus boops</i> Ljungh	JC	<i>Helophorus obscurus</i> Muls.	JC BM OV
<i>Stenus nitens</i> Steph.	JC OV	HYDROCHIDAE	
<i>Stenus pusillus</i> Steph.	JC	<i>Hydrochus carinatus</i> Germ.	JC FN
<i>Stenus glabellus</i> Thoms.	OV	<i>Hydrochus angustatus</i> Germ.	div.
<i>Stenus latifrons</i> Er.	JC BM OV	HYDROPHILIDAE	
<i>Stenus solutus</i> Er.	BM OV	<i>Coelostoma orbiculare</i> (F.)	JC BM OV
<i>Stenus cicindeloides</i> (Schall.)	JC BM OV	<i>Cercyon ustulatus</i> (Preysl.)	div.
<i>Stenus nitidiusculus</i> Steph.	JC OV	<i>Cercyon convexiusculus</i> Steph.	JC BM OV
<i>Stenus picipennis</i> Er.	BM OV	<i>Cercyon sternalis</i> Shp	OV
<i>Stenus bifoveolatus</i> Gyll.	JC BM OV	<i>Megasternum concinnum</i> (Marsh.)	JC OV
<i>Stenus impressus</i> Germ.	JC OV	<i>Hydrobius fuscipes</i> (L.)	JC BM FN
<i>Stenus palustris</i> Er.	OV	<i>Anacaena globulus</i> (Payk.)	div.
<i>Euaesthetus ruficapillus</i> Boisd. Lac.	OV	<i>Anacaena limbata</i> (F.)	div.
<i>Medon piceus</i> (Kr.)	ST OV	<i>Anacaena lutescens</i> (Steph.)	div.
<i>Scopaeus laevigatus</i> (Gyll.)	OV	<i>Laccobius bipunctatus</i> (F.)	JC OV
<i>Lathrobium terminatum</i> Grav.	OV	<i>Helochaeres lividus</i> (Forst.)	div.
<i>Lathrobium brunnipes</i> (F.)	OV	<i>Helochaeres punctatus</i> Shp	JC
<i>Erichsonius cinerascens</i> (Grav.)	OV	<i>Enochrus ochropterus</i> (Marsh.)	OV
<i>Philonthus tenuicornis</i> Rey	OV	<i>Enochrus testaceus</i> (F.)	OV
<i>Gabrius splendidulus</i> (Grav.)	JC	<i>Enochrus coarctatus</i> (Gredl.)	BM FN OV
<i>Gabrius trossulus</i> (Nordm.)	JC	<i>Cymbiodyta marginella</i> (F.)	JC BM OV
<i>Quedius maurorufus</i> (Grav.)	OV	<i>Chaetarthria seminulum</i> (Hbst)	JC OV
<i>Atrecus affinis</i> (Payk.)	ST	HISTERIDAE	
<i>Sepedophilus testaceus</i> (F.)	JC OV	<i>Plegaderus caesus</i> (Hbst)	OV
<i>Sepedophilus immaculatus</i> (Steph.)	OV	<i>Paromalus flavicornis</i> (Hbst)	JC OV
<i>Myllaena dubia</i> (Grav.)	OV	<i>Paromalus parallelepipedus</i> (Hbst)	ST
<i>Myllaena intermedia</i> Er.	OV	SCIRTIDAE	
<i>Myllaena minuta</i> (Grav.)	OV	<i>Cyphon variabilis</i> (Thunb.)	OV
<i>Hygronoma dimidiata</i> (Grav.)	JC OV	<i>Cyphon laevipennis</i> Tourn.	FN OV
<i>Bolitochara obliqua</i> Er.	JC	<i>Cyphon padi</i> (L.)	JC FN OV
<i>Bolitochara bella</i> Märk.	OV	BUPRESTIDAE	
<i>Gnypeta ripicola</i> (Kiesw.)	OV	<i>Trachys minutus</i> (L.)	TH
<i>Amischa analis</i> (Grav.)	OV	BYRRHIDAE	
<i>Geostiba circellaris</i> (Grav.)	OV	<i>Morychus aeneus</i> (F.)	OV
<i>Dinararea aequata</i> (Er.)	OV	DRYOPIDAE	
<i>Atheta graminicola</i> (Grav.)	OV	<i>Dryops ernesti</i> Goz.	JC OV
<i>Acrotona exigua</i> (Er.)	OV	<i>Dryops luridus</i> (Er.)	JC OV
<i>Alianta incana</i> (Er.)	OV	LIMNICHIDAE	
<i>Pachnida nigella</i> (Er.)	OV	<i>Limnichus pygmaeus</i> (Sturm)	JC OV
<i>Drusilla canaliculata</i> (F.)	ST		

ELATERIDAE				NEMONYCHIDAE		
<i>Ampedus pomorum</i> (Hbst)		OV		<i>Doydirhynchus austriacus</i> (Ol.)		TH
<i>Ectinus aterrimus</i> (L.)		ST		RHYNCHITIDAE		
<i>Aplotarsus incanus</i> (Gyll.)		JC		<i>Caenorhinus aeneovirens</i> (Marsh.)		TH
<i>Athous haemorrhoidalis</i> (F.)		FN ST		<i>Caenorhinus pauxillus</i> (Germ.)		TH
ANOBIIDAE				<i>Deporaus betulae</i> (L.)		TH
<i>Ptinus rufipes</i> Olivier		OV		ATTELABIDAE		
NITIDULIDAE				<i>Apoderus coryli</i> (L.)		TH
<i>Epuraea melanocephala</i> (Marsh.)		ST		APIONIDAE		
<i>Epuraea distincta</i> (Grimm.)	JC ST	OV		<i>Ceratapion onopordi</i> (Kirby)		TH
<i>Glischrochilus hortensis</i> (Fourcr.)		ST		<i>Melanapion minimum</i> (Hbst)		TH
MONOTOMIDAE				<i>Exapion fuscirostre</i> (F.)		TH
<i>Rhizophagus bipustulatus</i> (F.)	JC	OV		<i>Protapion fulvipes</i> (Geoffr.)		TH
SILVANIDAE				<i>Protapion nigritarse</i> (Kirby)		TH
<i>Psammoecus bipunctatus</i> (F.)		OV		<i>Protapion apricans</i> (Hbst)		TH
<i>Uleiota planata</i> (L.)	JC	OV		<i>Perapion violaceum</i> (Kirby)		TH
CRYPTOPHAGIDAE				<i>Perapion marchicum</i> (Hbst)		TH
<i>Telmatophius caricis</i> (Olivier)		OV		<i>Perapion curtirostre</i> (Germ.)		TH
<i>Telmatophilus typhae</i> (Fallén)		OV		<i>Apion frumentarium</i> (L.)		TH
<i>Cryptophagus</i> sp.	JC	OV		<i>Apion cruentatum</i> Walt.)		TH
<i>Atomaria basalis</i> Er.		OV		<i>Apion rubiginosum</i> Grill		TH
<i>Atomaria atricapilla</i> Steph.		OV		<i>Trichapion simile</i> (Kirby)		TH
CERYLONIDAE				<i>Ischnopterapion virens</i> (Hbst)		TH
<i>Cerylon histeroides</i> (F.)		OV		ERRHINIDAE		
<i>Cerylon ferrugineum</i> Steph.	JC			<i>Tanysphyrus lemnae</i> (Payk.)	TH BM	OV
COCCINELLIDAE				CURCULIONIDAE		
<i>Coccidula rufa</i> (Hbst)		OV		<i>Otiorhynchus raucus</i> (F.)		TH
<i>Myrrha octodecimguttata</i> (L.)		ST		<i>Otiorhynchus ovatus</i> (L.)		TH
<i>Calvia decemguttata</i> (L.)		ST		<i>Phyllobius oblongus</i> (L.)		TH
<i>Propylea quatuordecimpunctata</i> (L.)		OV		<i>Phyllobius pomaceus</i> Gyll.		TH
CORTICARIIDAE				<i>Phyllobius calcaratus</i> (F.)		TH
<i>Enicmus rugosus</i> (Hbst)		OV		<i>Phyllobius maculicornis</i> Germ.	TH ST	
<i>Cartodere bifasciata</i> (Rtt.)		OV		<i>Phyllobius argentatus</i> (L.)		TH
<i>Corticicara gibbosa</i> (Hbst)	JC	OV		<i>Phyllobius pyri</i> (L.)		TH
CIIDAE				<i>Trachyphloeus scabriculus</i> (L.)		TH
<i>Ennearthron cornutum</i> (Gyll.)		OV		<i>Trachyphloeus bifoveolatus</i> (Beck)		TH
TENEBRIONIDAE				<i>Polydrusus cervinus</i> (L.)		TH
<i>Diaperis boleti</i> (L.)	div.			<i>Strophosoma melanogrammum</i> (Forst.)		TH
<i>Corticeus unicolor</i> Pill. Mitt.	JC			<i>Strophosoma capitatum</i> (Deg.)		TH
PYROCHROIDAE				<i>Philopeton plagiatus</i> (Schall.)		TH
<i>Pyrochroa coccinea</i> (L.)	JC			<i>Sitona lineatus</i> (L.)		TH
ANTHICIDAE				<i>Sitona lepidus</i> Gyll.		TH
<i>Notoxus monoceros</i> (L.)	TH			<i>Sitona hispidulus</i> (F.)		TH
CERAMBYCIDAE				<i>Dorytomus tortrix</i> (L.)		TH
<i>Pogonocherus hispidus</i> (L.)	TH			<i>Acalyptus carpini</i> (F.)		TH
CHRYSOMELIDAE				<i>Ellescus bipunctatus</i> (L.)		TH
<i>Bruchus luteicornis</i> Ill.	TH			<i>Tychius picirostris</i> (F.)		TH
<i>Donacia simplex</i> F.	OV			<i>Furcipes rectirostris</i> (L.)		TH
<i>Gastrophysa polygoni</i> (L.)	TH			<i>Curculio glandium</i> Marsh.	TH ST	
<i>Phaedon armoraciae</i> (L.)	JC	OV		<i>Curculio crux</i> F.		TH
<i>Altica</i> sp.		OV		<i>Curculio salicivorus</i> Payk.		TH
				<i>Curculio pyrrhoceras</i> Marsh.	TH	OV

<i>Magdalis memnonia</i> (Gyll.)	TH	<i>Ceutorhynchus obstrictus</i> (Marsh.)	TH
<i>Pissodes castaneus</i> (Deg.)	TH	<i>Ceutorhynchus floralis</i> (Payk.)	TH
<i>Hypera meles</i> (F.)	TH	<i>Glocianus punctiger</i> (Sahlb.)	TH
<i>Limobius borealis</i> (Payk.)	TH	<i>Trichosirocalus troglodytes</i> (F.)	TH
<i>Rhinoncus perpendicularis</i> (Reich)	OV	<i>Nedyus quadrimaculatus</i> (L.)	TH
<i>Rhinoncus pericarpus</i> (L.)	TH	<i>Anoplus plantaris</i> (Naez.)	JC
<i>Rhinoncus castor</i> (F.)	TH	<i>Rhynchaenus pilosus</i> (F.)	TH
<i>Amalus scortillum</i> (Hbst)	TH	<i>Rhynchaenus quercus</i> (L.)	TH
<i>Tapinotus sellatus</i> (F.)	BM	<i>Rhynchaenus signifer</i> (Creutz.)	OV
<i>Coeliodes rubicundus</i> (Hbst)	TH	<i>Rhynchaenus rusci</i> (Hbst)	TH
<i>Coeliodes dryados</i> (Gmel.)	TH	<i>Tachyerges stigma</i> (Germ.)	TH
<i>Coeliodes erythroleucos</i> (Gmel.)	TH	<i>Tachyerges salicis</i> (L.)	TH
<i>Ceutorhynchus atomus</i> Boh.	TH		

Te koop aangeboden

Ik heb recent “Die Käfer von Mitteleuropas” als complete serie gekocht. Daardoor heb ik nu twee delen die al eerder in mijn bezit waren dubbel. Wie heeft belangstelling voor één of beide delen? Aangezien ik ze vrij recent heb aangeschaft en nog nauwelijks gebruikt, verkeren ze in vrijwel nieuwe staat. Voorin op het schutblad zit alleen een klein naamstickertje/geschreven naam. Ik vraag er de helft van de nieuwprijs voor. Het betreft het deel over loopkevers en het deel over Diversicornia (o.a. soldaatjes, kniptorren, prachtkevers, Dryopidae, Elmidae, Dermestidae, etc.):

- FREUDE, H., HARDE, K.W. & LOHSE, G.A. (eds.), 1976. *Die Käfer Mitteleuropas. Band 2. Adephaga 1*. Goecke & Evers, Krefeld. 302p. **Vraagprijs:** € 45,--
- FREUDE, H., HARDE, K.W. & LOHSE, G.A. (eds.), 1979. *Die Käfer Mitteleuropas. Band 6. Diversicornia*. Goecke & Evers, Krefeld. 367p. **Vraagprijs:** € 45,--

Info bij Barend van Maanen

Weefsterstraat 29, 6043 RG Roermond, tel. 0475-324648, maanen.engels@hetnet.nl

Bijdrage aan vergelijkend warenonderzoek fietspompen

Op dit moment is niet bekend of het vergelijkend warenonderzoek fietspompen al in een afrondende fase verkeert (zie oproep Info 60). Voor niet-ingewijden: het gaat om fietspompjes op CO₂-patronen om kevers te verdoven. Om het ijzer heet te houden tussendoor een berichtje van Hans Huijbregts. Hans heeft een Airchamp Pro van Halfords. Een tijdje geleden stond deze ook in de digitale catalogus op het internet, maar nu niet meer. Het is dus onduidelijk of ze nog verkrijgbaar zijn. Hans heeft de pomp begin dit jaar gekocht en in totaal 3 of 4 patronen verbruikt tot eind oktober. Het lijkt dus een redelijk geschikte en zuinige pomp te zijn. Wie heeft nog meer geëxperimenteerd met fietspompen? Over de ervaringen graag een berichtje naar Hommo Edzes (Kaaplandstraat 27, 6543 PB Nijmegen, 024-3783214, ht@edzes.fol.nl).